

A L

V I

TIEDOTTAA

1/08

Yksilön kuntouttaminen

Olen työskennellyt 16 vuotta Helsingin kaupungin Psykiatriaosastolla mutta viidentoista sairaalaosastoilla vietetyn vuoden jälkeen halusin tutustua täysin toisenlaiseen toimintaympäristöön – toisenlaiseen siis ainakin mielikuvissani. Siirryin lakien ja ase-

tusten säätelemästä isosta organisaatiosta kolmannen sektorin kuntouttavaa mielenterveystyötä tekevään yhdistykseen. Se onkin osoittautunut mielenkiintoiseksi ja monipuoliseksi toimintaympäristöksi, joskin monen eri toimijan toiminnan yhteensovitta-

minen on ajoittain haasteellista. Toisaalta on ilo edelleen tehdä monipuolista yhteistyötä sekä yhä paremmin ja laajemmin tutustua myös yhteistyökumppaneihin niin sosiaalivirastossa, terveydenhuollossa kuin kolmannella sektorillakin. Kaiken kaikkiaan pidän itseäni etuoikeutettuna, kun saan työssäni olla tekemisissä ihmisten kanssa ja olla yhteisten, tärkeiden asioiden äärellä ammatikseni.

Koska asiakkaallamme Tukipiste Laturissa voi olla omassa kuntoutumisprosessissaan mukana useampiakin eri yhteistyökumppaneita, on palveluohjaus yksi merkittävä osa työtämme. Palveluohjaushan on asiakaslähtöinen ja asiakkaan etua korostava työtapa, missä palvelut kootaan asiakkaan tueksi ja samalla lievennetään palvelujärjestelmän hajanaisuuden haittoja. Myös Laturin ohjaajilla on erilaisia ammatillisia perus- ja täydennyskoulutuksia, jotka lisäävät osaamistamme työyhteisönä ja toivottavasti myös kykyämme yhteistyöhön. Jatkossakin toivon työotteemme Laturissa kehittyvän yhä siihen suuntaan, että asiakas ei ole toiminnan kohde vaan pysyy subjektina, toimijana omissa asioissaan.

Tukipiste Laturissa ohjaajien päivittäiset työtehtävät eivät ole niinkään sidottuja ammattinimikkeisiin tai tiettyihin henkilöihin kuin työvuoroihin. Kalenteriin kullekin päivälle merkityt asiat ohjaavat työtä, työn jakoa ja sen suunnittelua – mutta eivät työn varsinaista sisältöä, joka syntyy suhteessa ja vuorovaikutuksessa yhdessä asiakkaan kanssa. Ohjaajina

C.L.Engelin suunnittelemaan Lapinlahden sairaalaan tuli ensimmäiset potilaat vuonna 1881. Tuonakaisessa suunnittelussa ympäristöllä oli merkittävä osuus hoidossa. Ajateltiin, että rauhallinen ympäristö, promenadit, uinti ja puutarhanhoito osaltaan auttavat sairaalan potilaita parantumisprosessissa. Sairaala-alueen puisto on muovautunut aikojen myötä ja nykyiselläänkin se on kaunis, rauhoittava ja levollinen viherkeidas meren äärellä.

Neljä vuotta sitten, tämän saman tiedotteen 2/2004 pääkirjoituksessa haaveilin Alvi ry:n mahdollisuuksista olla mukana lakkautetun Lapinlahden sairaalan uusiokäyttötoiminnassa.

Nyt voin todeta, että kun oikein vahvasti haaveilee, niin haaveet muuttuvat todeksi. Helmikuussa 2008 Alvi- ja Elvi-kodit yhdistyivät, muuttivat Koivula-taloon ja nimeksi tuli Alvila.

Alvilassa voimme toteuttaa nyt todellista asumiskuntoutusta, koska kaikilla asiakkaila on omat huoneistot. Vaikka asiat eivät vielä tänään asumiskuntoutuksessa täydellisesti onnistusikaan, niin uutteralla harjoittelulla ja valmentautumisella, se voi jo huomenna onnistua.

Alvila-talo sijaitsee sairaalan välittömässä läheisyydessä kauniin puiston ympäröimänä. Talo on entinen henkilökunnan asuinrakennus ja se on hiljakkoin saneerattu. Meillä on hyvä ja turvallinen vuokraisäntä Y-säätiö, meillä on hyväksi kehittyneet yhteistyösuhteet Helsingin kaupungin kanssa ja lisäksi meillä on osaava ja taitava henkilökunta. Tämä kokonaisuus vaikuttaa siihen, että asiakkaistamme ja henkilökunnastamme välittyy onnellisuus ja hyvinvointi.

*Jukka Suurmäki
Toiminnanjohtaja, psykoterapeutti*

työskennellessämme erilaiset päivittäiset työtehtävät ja niiden suorittaminen eivät siis ole ydintehtävämme, vaan nimenomaan asiakkaan kanssa tehtävä yhteistyö. Yhteistoiminnan lähtökohtana on asiakkaan oma toimijuus, eli toiminta- ja päätösvalta omilla asioissaan. Tärkeää on myös asiakkaan autonomisuus niin että hän itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla säätelee suhteitaan muihin ihmisiin säilyttäen sekä erillisyyden että yhteyden. Pekka Holm on todennut jotain sen kaltaista (mikäli olen ymmärtänyt hänen ajatuksensa oikein), että mielenterveys tai sen ongelmat eivät ole yksilöiden sisäisiä, henkilökohtaisia ominaisuuksia, vaan mielenterveys onkin jotain, mikä on suhteissa, ihmisten välillä. Tällaiset näkemykset ihmisenä olemisesta ja vaikkapa henkisestä hyvinvoinnista ovat itselleni tärkeitä ja toivon tällaisten oivallusten myös vaikuttavan siihen, miten itse olen.

Psykiatrinen kotikuntoutus on itselleni uusi työskentelymuoto. ”Kotikäynti” on suoritteena helppo ymmärtää – menemme asiakkaan kotiin. Mutta mitä kotona pitäisi tapahtua? Onko se jotain toimintaa kodin kunnossapidoksi, kuntoutujan toiminnan ohjaamiseksi vai keskustelua siitä, mikä on ihmisenä olemisen ja tekemisen lähtökohta tai ydin? Pelkkä filosofinen keskustelu ei toisaalta riitä sellaisissa tapauksissa, kun poisviemätön roskapussi alkaa kerätä karpäsiä ympärilleen. Psykiatrisia hoitotoimenpiteitä tai kuntoutustapahtumia on vaikeampi määrittää tai mitata – ne voivat olla apua ja tukea arjen askareisiin, joskus enemmän mukana tehden, joskus vain sanallista kehoitusta tai läsnäoloa. Kuntouttavaa voi olla keskustelu siitä, miten eri tavalla siisteys ymmärretään ja mikä on riittävä määrä siisteyttä itse kullekin. Toisaalta kotikäyntien syvällisin merkitys voi olla siinä mitä tapahtuu kotikäyntien välisellä ajalla, ei itse kotikäynnissä.

Miten siis olla mukana yksilön kuntoutumisessa ja miten tukea sitä, mihin ja millä tavoin hän omaa prosessiaan ohjaa? Kotikäyntien ja mui-

den suoritteiden määrän lisääminen on mahdollista – mutta liittyykö se tehokkuuteen tai vaikuttavuuteen? Tällä hetkellä pyrimme käymään keskusteluita niin kuntoutujien, palveluiden maksajien, kliinisessä hoitovastuussa olevien tahojen kuin oman organisaatiomme ja oman työryhmämme sisällä siitä, miten meidän tulisi ymmärtää perustehtävämme, palvelumme suhteessa asiakkaan kuntoutumisprosessiin.

Työryhmämme on kehittymässä tiimiksi, joka on tietoinen omasta tehtävästään ja toimintatavoistaan sekä oppii omasta toiminnastaan saamastaan palautteesta ja kehittää toimintaansa edelleen ottaen huomioon myös toimintaympäristön vaatimukset. Ryhmän sisällä pyritään synnyttämään ja suosimaan erilaisia tapoja olla suhteessa asioihin, kuten myös omaan tiimiimme ja siinä olevaan tapaan työskennellä toistemme kanssa, sillä erilaisuudesta syntyvät hedelmälliset tavat olla vuorovaikutuksessa myös asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin. Kaikki asiakkaat eivät halua osallistua toimintaan tai sitoutua asiakkuuteen samalla tavalla, joten työryhmän sisällä saman asian salliminen luo vaihtoehtoja ja tilaa myös asiakkaan erilaisuudelle. Tarkoituksena on luoda rikkaampia ja moninaisempia näkemyksiä sekä keskustelulukittuuri, missä yksilöt voivat tulla erilaisina esiin omine mielipiteineen – ei ole ketään, kenellä olisi lopullinen totuus, oikea tieto tai ymmärrys asioista.

Sari Metsämaa,
Tukipiste Laturin yksikkövastaava

Café Popolo, ensimmäinen askel omaan työllistämiseen

Vantaan kaupungin sosiaali-
toimi, sekä Alvi ry ylläpitävät
kumppanuushankkeena
lounaskahvila Café Popoloa.

Mainitut toimijat haluavat osaltaan
olla edelläkävijöitä vaikeasti työ-
listettävien asiakkaidensa työllistä-
misessä. Lisäksi he haluavat tuoda
konkreettista sisältöä keskusteluun
työllistymisen esteistä, välityömark-
kinoiden merkityksestä ja sosiaalisen
yritystoiminnan mahdollisuuksista
vastata näihin haasteisiin.

Café Popolon tarkoituksena on
työllistää vantaalaisia mielenterveys-
kuntoutujia. Tavoitteena on yhteisölli-
syyden lisääminen, syrjäytymisen
ehkäiseminen sekä työmahdolli-
suuksien tarjoaminen. Café Popolo
työllistää Casa Francan, Tukipiste
Laturin ja Kartanoyhteisön vantaalai-
sia asiakkaita. Samalla lounaskahvila
palvelee edullisella lounaalla ja hyväl-
lä palvelulla alueen asukkaita.

Kahvilatoiminnan toivotaan
mahdollistavan töihin paluun niille,
jotka ovat syystä tai toisesta olleet
pitkään poissa työelämästä ja joille
paluu työelämään tuntuu vaikealta.
Café Popolossa voidaan huomioida
vajaakuntoisuus työtehtävissä. Työ
painottuu alkuvaiheessa kuntoutta-
vaan työtoimintaan työllistäen noin
kuusi henkilöä.

Café Popolossa tarjoillaan sekä
kahvilatuotteita että päivittäin vaih-
tuva lounas. Annoksia saa myös
mukaan ja tilauksesta tehdään
pitopalvelua.

Café Popolo on avoin kaikelle
kansalle ja se sijaitsee Vantaan Myyr-
mäessä, kauppakeskus Isomyyrin
kolmannessa kerroksessa, Myyringin
tiloissa osoitteessa; Vaskivuorentie
10 B, 3. krs. Toinen sisäänkäynti
Liesitori 1, 2. kerroksen läpi
B-portaaseen 3. krs (seuraa Vantaan
Aikuisopiston kylttiä).

Juhlallista arkea asumisyhteisössä

Keskiviikkoinen keväturinko lämmittää toistasataa juhluvierasta. Alvi ry:n puheenjohtaja Seija Järvinen luo välitöntä tunnelmaa juhlapuheellaan. "Skitsofrenian synnystä 1/3 on geeneistä, 1/3 aivojen rakenteesta ja 1/3 osa ympäristöstä. Tänään on virallisesti Koivulasta tullut Alvila. Nyt ruvetaan kaikki yhdessä puhaltamaan yhteiseen hiileen."

28.5. juhlittiin Lapinlahdessa Alvila-yksikön avajaisia ja Alvi ry:n 15-vuotista taivalta. Helsingin kaupungin tervehdyksen toi kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Rakel Hiltunen: "Alvi ry on yksi uranuurtajista ja vakiinnuttanut paikkansa. Kun katselee sitä 15 vuotta; uskomaton määrä luottamusta ja keskinäistä kunnioitusta."

Klaus Järvinen lopettaa musiikki-puolen avauksen: "Mielensterveysorkesteri Kahelit ja Reiska kumartavat. Ollaan onnellisia, että Alvila on saanut arvoisensa paikan."

Lapinlahden sairaalan alueella sijaitsevassa Alvilassa asuu 22 mielensterveyskuntoutujaa. Henkilökunta päivystää ympäri vuorokauden seitsemänä päivänä viikossa.

Tohtori Markku Salo puhuu mielensterveyskuntoutujien asumisen tulevaisuudesta Claes Anderssonin säästyksellä. "Mä muistan kun kävin siellä Savilankadulla 15 vuotta sitten. Näen täällä monta tuttua Alvilaista. Huomaan, että kehitystä on tapahtunut."

Myöhemmin erinomaisten tarjoilujen lomassa esiintyvät myös Casa Franca -yksikön bändi ja Ogelin Big Band.

Alvilan asukkaista yksi kuntoutuja ilmaisee lähes runolliseen sävyyn elämän olevan matka. Asumisyhteisössä asuminen on hyvä osa sitä matkaa. Se vie eteenpäin kohti tavoitteita, niin pieniä kuin suuriakin. "Olen oppinut jälleen elämään arkea, niin, hyvää arkea."

Ollipekka Laakso

Alvilan henkilökunta istutti kodin eteen onnenpuun. Se symbolisoi tuoretta ja uutta toimintaa vahvojen juurien Lapinlahden alueella.

Syksyn ajatuksia

Olen lapsi, ja minun täytyy valita isän tai äidin henki.

Mieli täyttyy syntäreistä, vapaista, näyttelyistä, leffoista, ompelimoista, kissasta, viinasta, rikkoutuneista lasista, ja mustasta silmästä ja pienen lapsen pohjattomasta surusta, yksinäisyydestä, pelosta, turvattomuudesta. Ja siitä, että tämä lapsi huolehti koululaukustaan ja pakkasi sen täyteen niin että sai pidettyä kulissit pystyssä.

Kenellekään ei puhunut, itki usein pelon vallassa huonoa omaatuntoaan.

Äiti osti suklaata, isä oli aina poissa, töissä, kapakassa.

Jossain vaiheessa, liian aikaisin, tämä lapsi alkoi tajuta asioita ja vanhempiaan. Ei puhuttu, perkele, ei puhuttu.

Aina kiusattiin niin koulussa kuin kotona. Mutta silti heitä rakastin.

Ja mitä tästä aikuisten alkoholistien lapsesta tuli? Niin mikä?

Ainakin skitsofreenikko, joka ehkä aikoinaan syyllisti vanhempiaan? Mutta anteeksi annettiin – kun sentään ehdittiin! Itseni syyllistäminen jatkuikin pidempään, liiankin pitkään mutta loppui kuitenkin. Tuli minusta läheisriippuvainen ja lähes syrjäytyntikin.

Mutta kuitenkin minä sitkeä sissi ja sairauden konkari taistelin ja pinnistelin, niin etten enää janoaisi olevani noita kumpaakaan.

Kun kuitenkin tämä nykyinen elämä on täynnä erilaisia aktiviteetteja. Ja kun konkari olen, voin auttaa muita sairastuneita.

Ja ystävät, jotka ovat niin paljon auttaneet ja ovat pysyneet rinnallani. Kiitos heille, he ovat kaikki kaikessa. Niin rakkaita.

Nyt voin itsekin olla onnellinen siitä, että minä voin nyt olla vuorostani heille se olkapää ja tuki.

Mutta ystävät ovat ystäviä ja hoitajat hoitajia.

Alvi ry:n pitkäaikainen asiakas

Juhlan hetkiä.

Alvi ry:n matka Bulgarian Albenaan 29.8.–5.9.2008

Kuva: Tanja Talaskivi

Näkymä Albanan naapurikylästä.

Alvi ry teki matkan jälleen kerran aurinkoiseen Albenaan. Mukana oli Alvi ry:n asiakkaita ja henkilökuntaa sekä myös kuntoutujia Alvi ry:n ulkopuolelta. Ryhmän koko oli kaiken kaikkiaan 56.

Tänä vuonna matkaodotukset olivat erityisen korkealla, olihan kulunut kesä täällä Suomessa melko sateinen ja viileä. Lähdettiin hakemaan lämpöä ja aurinkoa, ja sitä myös saatiin runsain mitoin.

Tunnelma oli koko ajan rento ja rauhallinen, kaikki nauttivat kiireettömästä tunnelmasta: sai istuskella rauhassa ja nauttia auringon lämmöstä, oleilla uima-altaalla tai mennä rannalle, syödä ihania auringon kypsyttämiä hedelmiä ja vihanneksia. Ruoka oli hyvää, jokainen sai valita noutopöydästä ihan mitä itse halusi valinnanvaraa oli!

Teimme retkiä lähellä oleviin kaupunkeihin ja lähellä sijaitsevaan idylliseen kalastajakylään. Teimme myös pienempiä retkiä ja kierroksia kävellen, minijunalla ja hevostärryillä Albanassa. Jokaisella oli mahdollisuus osallistua

johonkin tai olla osallistumatta. Pääasia oli, että jokainen asiakas nauttisi lomastaan. Henkilökunta kävi tutustumassa myös Varnan mielisairaalaan, mikä oli avartava kokemus.

Mielestämme ihan liian pian oli kotiinlähdön aika, mutta vielä oli tarjolla pieni yllätys: koneeseen tulleen teknisen vian vuoksi paluulento myöhästyikin yli vuorokauden ja lomamme jatkui. Yllättävän hyvin kaikki jaksoivat odotella hotellissa koneen lähtöä, ei vähiten siitä syystä että henkilökunta toimi tilanteessa rauhallisesti ja yhteen hiileen koko ajan puhaltaen.

Kotiin oli hyvä tulla, mutta kuten arvata saattaa, mietinnät ensi kesän lomasta ja sen rahoittamiskeinoista alkoivat heti.

Leila Sepponen

Uutisia

Kuvassa esiintyminen Alvilan avajaisissa.

Alvi ry:n Casa Francassa toimii bändi nimeltä Varjo. Varjoa vetää kuntoutusohjaaja/muusikko Kristian Fagerroth. Varjo esittää mm. koskettavia nuor-

ten omia sanoituksia, sävellyksiä ja Kristian Fagerrothin sovituksia. Yhtye esiintyy erilaisissa sosiaali- ja terveysalan tilaisuuksissa.

Henkilöstöuutisia

Alvi ry on palkannut Kartanoyhteisöön kuntoutusohjaajiksi kuluvan vuoden aikana vakituisiin työsuhteisiin seuraavat henkilöt:

Häkkiä Maria
Kaakinen Sanna
Förström Marianne

Maria Häkkiä ja Sanna Kaakinen ovat aiemmin tehneet sijaisuuksia Kartanoyhteisöön. Marianne Förström on työskennellyt myös aiemmin Kartanoyhteisössä, mutta oli välillä työssä Pohjois-Suomessa.

Hallintoon on palkattu toimisto-
sihteeriksi Ira Harjula. Hänellä on työkokemus ja koulutus sekä hoito-
että toimistoalalta.

Hyväntekeväisyyskonsertti sunnuntai-iltana 16.11. Temppeliaukion kirkossa.

Suomen kansallisoopperan kuoron laulajat esittävät Jouluisia kirkkomusiikkia ja oopperamusiikkia helmiä. Konsertista saatu tuotto käytetään Alvi ry:n kuntoutujien vuoden 2009 ulkomaan lomamatkan rahoittamiseen.

Lippuja voi varata Alvi ry:n toimistosta arkisin klo 9.00–15.00, puh. (09) 454 12952.

Alvi ry

Perustettu vuonna 1993. Poliittisesti ja aatteellisesti sitoutumaton voittoa tavoittelematon mielenterveystyötä tekevä yhdistys. Henkilökuntaa v. 2008 toukokuussa oli 33 vakituista työntekijää. Lisäksi Alvi ry työllistää suuren joukon sijaisia. Asiakkaita tuen piirissä on noin 100 henkilöä.

Alvi ry:n hallitus koostuu eri alojen asiantuntijoista. Hallituksen puheenjohtajana on sosiaalineuvos Seija Järvinen. Toiminnanjohtajana on psykoterapeutti Jukka Suurmäki. Pohjoinen Rautatiekatu 19 C, 00100 Helsinki Puhelin (09) 454 3155, 4541 1600, faksi (09) 454 3156 info.alvi@alvi.fi www.alvi.fi